

Norges viktigste by

Sverige og Finland har sitt Haparanda og Tornio. Ved Øresund er København og Skåne i ferd med å vokse sammen. Arkitektene Øystein Rø og Hans Jørgen Wetlesen mener Kirkenes bør bli Norges første transnasjonale by og dermed også Norges viktigste by.

SVA

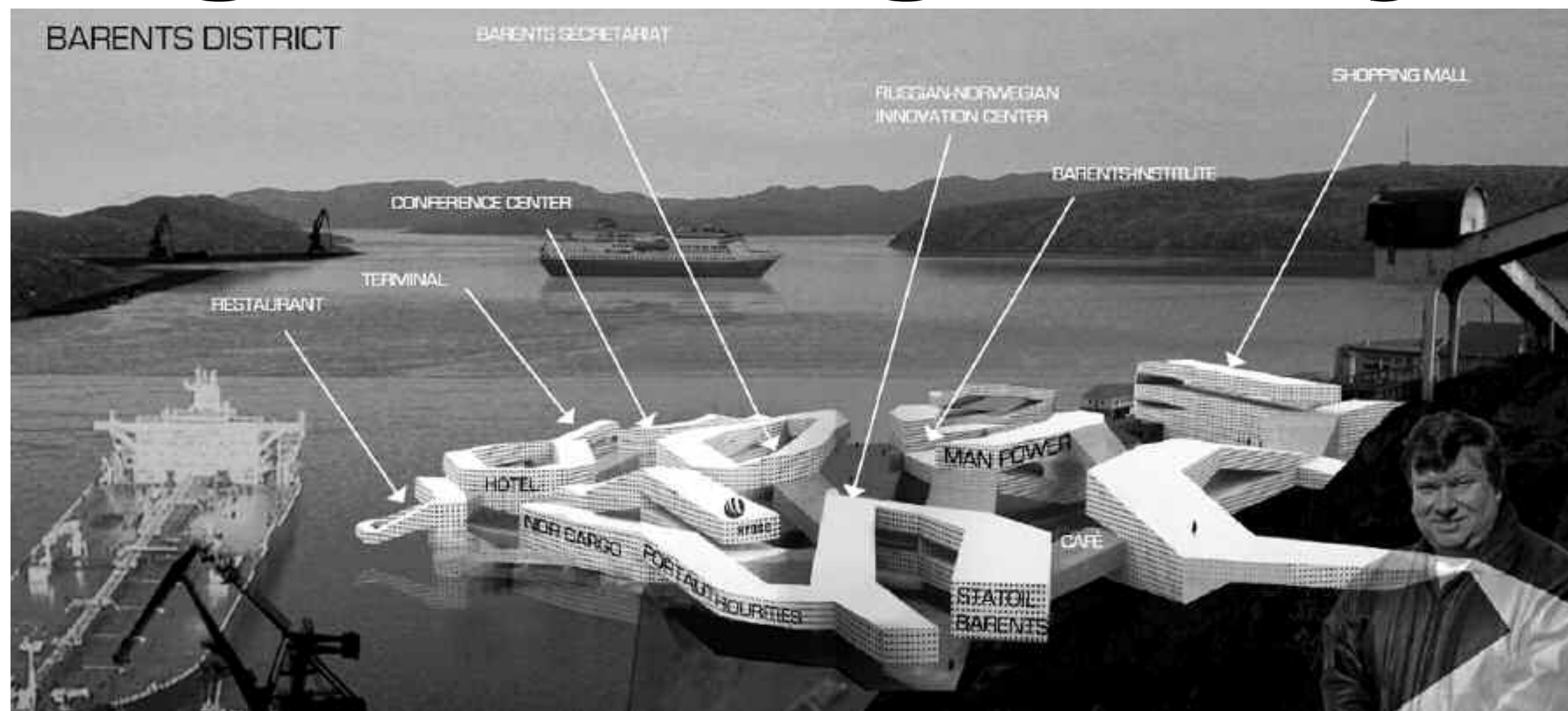
Jonas Endre Karlsbakk

Er Kirkenes den viktigste byen i Norge? Det er spørsmålet som de to tidligere arkitektstudentene, Hans Jørgen Wetlesen og Øystein Rø, innleder mastergradsoppgaven sin, «Transborder Kirkenes», med. Vokser Kirkenes til å bli den transnasjonale byen som de to skisserer i oppgaven, mener de det er meget sannsynlig at den også vil bli en av landets viktigste byer.

De nå ferdigutdannede arkitektene mener at Kirkenes, ved å utnytte sin geografiske posisjon bedre, kan utvikle seg til å bli en unik urban område som ikke bare er en grenseby. Det vil bli en transnasjonal by som opplever vekst på begge sider av grensen.

Relasjoner

– Utfordringen ligger i å bedre relasjonene mellom de to landene, et initiativ som de nasjonale myndigheter må ta. Planene forutsetter sånn sett en åpnere grense, men tendensen er jo at grensen blir nettopp det, sier Øystein Rø. Den ene av de to ferske arkitektene.

MULTISAMFUNN: Den unike kompetansen på aktiviteten i grenseområder som vil oppstå i Transborder Kirkenes, bør samles i det Rø og Wetlesen kaller Barents District og gjøre Kirkenes til en av landets viktigste byer. (Ill: Wetlesen og Rø)

Opgaven deres om Kirkenes dro de i land beste karakter for ved arkitektstudiet ved NTNU i Trondheim. Rø jobber nå som arkitekt i

Trondheim, mens Wetlesen har fått seg en arkitektstilling i Berlin. Det var ønsket om å lage en oppgave om noe nytt og spennende

som ikke var gjort før, som fikk dem til å vende blikket mot Kirkenes. – Barentsregionen er mest en ide

foreløpig og mangler mye på å være en sammenvokst region. De fleste kommunikasjonslinjene går for eksempel fortsatt i nord-sør retning, mens kommunikasjonen i øst-vest retning er veldig dårlig, sier Rø.

Rø mener det er viktig at noen tør å tenke litt stort for å skape debatt. Som studenter har de hatt muligheten til å kanskje tenkte litt større enn hva andre tør.

Nytt sentrum

– Russland har endret seg mye de siste årene med stor økonomisk vekst, noe som også har ført til langt større handelsvirksomhet på begge sider av grensen.

Rø trekker frem etableringen av Spar Kjøp som et eksempel på at handel og næringsvirksomhet på tvers av grensen har blitt langt bedre de siste årene.

Om noen år vil kanskje Spar Kjøp ha flyttet sitt varecenter til et nytt sentrumsområde på Storskog. Første steg i utviklingen av Transborder Kirkenes er nemlig større handelsvirksomhet. For å bedre denne virksomheten mener de det bør vokse frem en sammenhengende internasjonal handelssone på begge sider av dagens grensestasjon.

Nye Storskog skal ikke bare inneholde butikker, men også industri. Ved å etablere seg her kan bedrifter utnytte fordelen med billig arbeidskraft i Russland, samtidig som en får samlet kompetansen fra begge land. Storskog vil da bli møtestedet for det meste av norsk-russiske industrielle aktiviteter.

Raffineres

Når det oppstår en såkalt transborder by på Storskog ser de to for seg at systemet kan raffineres vi-

dere i andre områder av kommunen. – Grensen må bli Sør-Varangers komparative mulighet og kommunen må kunne utnytte sin beliggenhet til å skape vekst.

Det kan gå på både økt industriutvikling, bedre kår for reiselivsnæringen og satsning på kulturarbeidsplasser.

Opgaven sin har de laget en modell av det de kaller Barents District i Kirkenes, som de lokaliserer i Sydvarangers havneområde. I Barents District ser de for seg at det meste av kunnskapsproduksjonen i Kirkenesområdet etablerer seg, med Barentssekretariatet og Barentsinstituttet som viktige elementer. De synes også det vil være naturlig å opprette et norsk-russisk innovasjonssenter som får lokaler her. I tillegg bør ulike bedrifter både innenfor olje, industri, transport, kultur og handel bli viktige elementer i Barents District.

– Kirkenes kan som en transborder by utvikle en unik kompetanse på næringsutvikling i grenseområder, både innenfor handel, kultur, forskning og utdanning. Den nye næringsutviklingen vil transformere Kirkenes fra et monosamfunn til et multisamfunn, skriver Wetlesen og Rø i oppgaven sin.

Med en ny regional europavei, som går fra Tromsø i vest til Murmansk i vest, utbygd havneområde rundt Kirkenes, jernbanetilknøping til Russland, ny havneterminal og Høybuktaoasen som internasjonal

flyplass, kan man på en helt ny måte knytte sammen Barentsregionen, mener Rø og Wetlesen. I sentrum for denne utviklingen vil Kirkenes og det de kaller byens transnasjonale urbane område stå.

– Ideene som vi presenterer i oppgaven har så vidt vi har funnet ut ikke vært lansert tidligere. Foreløpig har vi ikke fått noen henvendelser om legge frem arbeidet vårt, men det vil vi selvsagt være villig til å stille opp på dersom vi får en forespørsel, avslutter Rø.

jonas@sva.no

FÅR FLERE: Gunn Inger Svane ved Ricakjeden i Sør-Varanger får stadig flere vinterturister i hotellsengene sine. Bildet er tatt da man åpnet Rica Hotel (Turisten) i februar i år. Til nå i år har over 3500 overnattet i gammelhotellet.

Vintersatsing gir resultater

De siste årene har turistnæringa i Finnmark satset mye på vinterturisme. Det har båret frukter og sist vinter økte antallet vinterturister med 30 prosent i forhold til året før.

Ricakjeden i Kirkenes merker godt at turistene søker snø, kulde og mørke.

SVA

Jostein Jakobsen

Over alt i fylket har overnattingsstedene merket en kraftig vekst i antall overnattinger fra turister som vil oppleve noe annet enn mygg og midnattssol. Økningen er formiddabel. Går man fem år tilbake er økningen på antallet gjestedøgn i forhold til sist vinter på hele 40 prosent. Næringa i fylket gnir seg i hendene og håper denne veksten skal fortsette.

Fire prosent

– Det er klart dette er positivt. Men en økning på 30 prosent har ikke vi registrert, selv om antallet gjester har økt betraktelig i vinter, sier Gunn Inger Svane som er direktør på Rica Arctic Hotel i Kirkenes.

Formøyde

– Det er klart at en hver økning er positiv for oss. Vi har jo også merket at det blir flere og flere som kommer om vinteren. Spesielt merkbart er det såkalte Düsseldorf-flyet. Det betyr at mange tyskere tar alt fra ett til to døgn i Sør-Varanger, sier hun. Mange tar hurtigruta dagen etter for å se kyststripa til Bergen.

– Gjестene våre gir uttrykk for at de synes det er interessant å se Vinter-Finnmark. Det er turister som reiser individuelt. Selv om de kommer med samme fly fra Tyskland, reiser de ikke som en gruppe. Svært mange av dem bruker de vinteraktivitetene som turistnæringa i kommunen har, og er svært fornøyd med de opplevelsene de får, sier hun.

Også Rica er med i samarbeidet med Finnmark Reiseliv. Det er den markedsføringa de gjør som grunnen til den store økninga i vinterturismen.

– Vi håper selvfølgelig at den skal øke enda mer, og vi for vår del er godt rustet til å ta i mot de som måtte komme i framtida, sier hun.

Beredt til sommeren

Sol og sommerferie krever forberedelser, også av det helsemessige slaget. Farmasistudent Elin Antonsen har gode råd på lur.

SVA

Ida Dahl Sæther

Sommerferien nærmer seg, men ikke alle er like forberedt. Farmasistudent Elin Antonsen minner om at det er mye som bør ordnes før man reiser ut på en etterlengtet ferie.

– For eksempel bør de som bruker reseptbelagte medisiner huske at de må kunne dokumentere at medisinen er til eget bruk hvis de reiser utenlands. Kan man ikke det, risikerer man problemer på grenseovergangen. For noen medisiner holder det med kopi av originalemballasje eller resept, mens sterkere typer krever en scheinattest. Det er lurt å sjekke opp dette i god tid før avreise, sier hun.

Vaksiner

Antonsen, som kommer fra Bjørnevatn, er snart ferdig med et halvt års praksis på apoteket. Så bærer det tilbake til Tromsø for å ta det femte og siste året av farmasiutdanningen. Studentene har fått

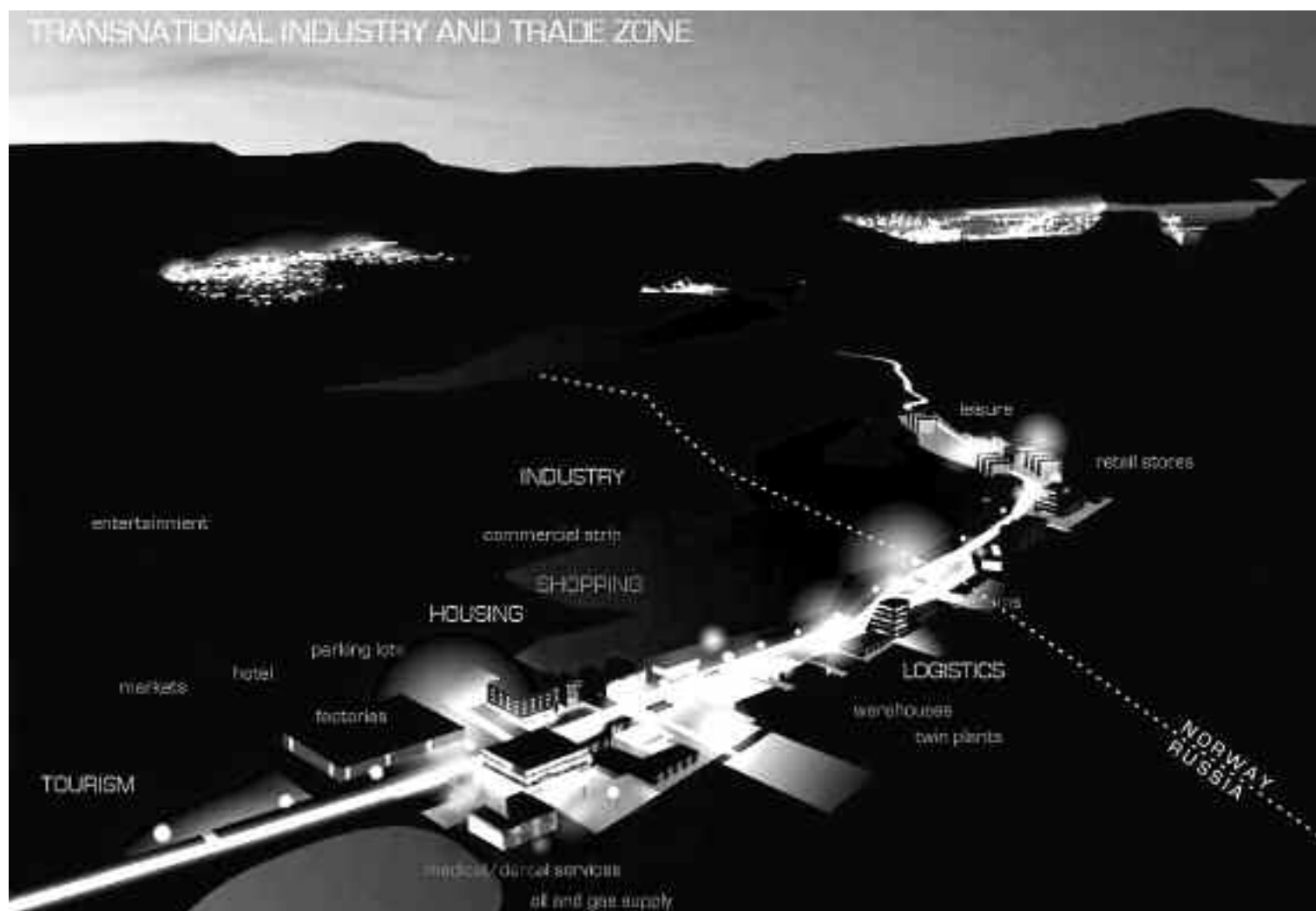
som oppgave å profilere seg, og Antonsen ønsker å hjelpe folk med sommerforberedelsene. Tirsdag inviterer hun derfor alle som lurer på noe til å komme innom apoteket, der hun vil stå klar med råd og veiledning.

– Skal man utenlands er det spesielt viktig å være ute i god tid med vaksiner. Noen må tas i flere doser, i lang tid før avreise. Her er helsestasjonen behjelpelig, med også vi stiller opp dersom folk har spørsmål, sier hun.

Reiseapotek

– Det er også lurt å ta med seg et reiseapotek, med nødvendige produkter som solkrem, medisiner mot magesyke, gnagsårplaster, rensesprodukter og allergitabletter, sier hun.

De vanligste problemene som oppstår om sommeren er i følge henne solbrenthet og pollenallergi. – Dersom man reiser sørover bør man huske at både solen og pollenutbruddene gjerne er sterkere enn i Finnmark, sier hun.

GRENSEHANDEL: Rø og Wetlesen mener det bør etableres et nytt internasjonalt industri og handelsområde på Storskog slik at kommunen får utnyttet de fortrinnsene den har ved å ligge nær grensen. (Ill: Wetlesen og Rø)

MASTERGRAD: Tidligere arkitektstudent Øystein Rø skrev i samarbeid med studiekollega Hans Jørgen Wetlesen sin mastergradsoppgave om Kirkenes, som de mener kan bli Norges viktigste by. (Foto: Privat)

GIR RÅD: Farmasistudent Elin Antonsen er i praksis på apoteket. Tirsdag kan alle som har spørsmål om ferieforberedelser komme til henne for råd og veiledning.